

Informatienota voor de raad

Datum 29 mei 2020

Onderwerp	Ontwikkelingen woonplaatsbeginsel Jeugdwet
Versienummer	V2.0

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Informant J.W. Dollekamp
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 4116
Email JW.Dollekamp@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De uitvoering van een analyse naar toepassing van het woonplaatsbeginsel in het kader van de Jeugdwet over de periode 2015 tot heden.
2. Van de voorbereiding van invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel met ingang van 2022.

Datum

29 mei 2020

[Toelichting op het voorstel](#)**Inleiding**

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet (WPB) regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. In de praktijk is het soms moeilijk om te bepalen welke gemeente verantwoordelijk is. Het komt daardoor voor dat kosten van jeugdhulp door een aanbieder ten onrechte bij gemeente A in rekening zijn gebracht, terwijl gemeente B daarvoor volgens het woonplaatsbeginsel verantwoordelijk is. In die gevallen is – met terugwerkende kracht tot 5 jaar – verrekening met de verantwoordelijke gemeente mogelijk. Het gaat daarbij soms om grote bedragen. Ook als gemeente Zwolle ontvingen wij een aantal facturen op grond van het WPB. Dit riep de vraag op of wij meer van dit soort verrekeningen kunnen verwachten én of wij zelf ten onrechte kosten voor jeugdhulp hebben betaald waarvoor een andere gemeente verantwoordelijk was/is. Aangezien de Jeugdwet 5 jaar geleden is ingevoerd, is er gezien de verjaringstermijn aanleiding om dit nu te onderzoeken.

Juist omdat het soms moeilijk is om te bepalen welke gemeente verantwoordelijk is, gaat het woonplaatsbeginsel veranderen. De Tweede Kamer heeft de Wet wijziging woonplaatsbeginsel op 28 januari 2020 aangenomen. De woonplaats van het kind ten tijde van de inzet van jeugdhulp wordt bepalend voor de vraag welke gemeente de kosten moet dragen. Daarmee wordt een correctie aangebracht op rare effecten waarmee sommige gemeenten te maken hebben, b.v. dat Zwolle verantwoordelijk is op het moment dat de gezaghebbende ouder van betrokken jeugdige hier in de gevangenis zit. In het nieuwe woonplaatsbeginsel hoeft de gezaghebber van het kind niet meer te worden uitgezocht. Voor het woonadres wordt voortaan aangesloten bij de Basisregistratie Personen van de jeugdige zelf.

Bij jeugdhulp met verblijf is straks het uitgangspunt dat als woonplaats geldt de gemeente waar de jeugdige onmiddellijk voorafgaande aan zijn verblijf zijn woonadres in de zin van de Wet basisregistratie personen had. De gemeente waar de jeugdige vandaan komt, blijft dus verantwoordelijk voor de jeugdige en voor de kosten van de jeugdhulp voor deze jeugdige. Het nieuwe woonplaatsbeginsel moet leiden tot lagere uitvoeringslasten en minder onduidelijkheid, waardoor de jeugdige sneller wordt geholpen. Daarnaast is de verwachting dat het nieuwe voorstel leidt tot meer aandacht en ruimte voor preventie.

Als gevolg van de impact op de werkzaamheden van gemeenten en zorgaanbieders als gevolg van de Coronacrisis, is overigens eind mei door het kabinet in samenspraak met de VNG besloten om de invoering wetswijziging WBP te verschuiven van 2021 naar 2022. Daarbij speelde ook mee dat deze wijziging daarmee gelijke tred houdt met de invoering van aangepaste objectieve verdeelmodellen in het gemeentefonds en daarmee de objectieve herverdeling van het budget voor voogdij en 18+ Jeugdwet.

Kernboodschap

Om een goed beeld te krijgen van onterechte kosten van jeugdhulp op grond van het WPB waarmee Zwolle te maken heeft (gehad) is onderzoek nodig van via het reguliere berichtenverkeer afgehandelde facturen jeugdhulp. Als we zulke kosten vinden, kunnen we die alsnog in rekening brengen bij de verantwoordelijke gemeente. Om die reden hebben we begin dit jaar een vooronderzoek laten doen. Dit hebben we ook gedaan omdat we inmiddels 5 jaar Jeugdwet erop hebben zitten en vanaf 2022 de wet gaat veranderen waardoor de problemen met de toepassing van het huidige WPB tot het verleden gaan behoren.

Uit het vooronderzoek kwam al één casus naar voren gekomen waarin gemeente Zwolle ten onrechte de kosten van jeugdhulp heeft betaald. Het vooronderzoek leverde daarnaast nog eens 722 dossiers

Datum 29 mei 2020

jeugdhulp uit de periode 2015 tot heden waarin mogelijk sprake kan zijn van onjuiste toepassing van het WPB. Op grond daarvan laten wij tussen 1 mei en 1 november 2020 die dossiers checken op de toepassing van het WPB. Voor dossiers waarin de kosten ten onrechte door ons zijn gedragen, zullen we de kosten alsnog in rekening brengen bij de verantwoordelijke gemeente.

We betrekken de uitkomsten van dit onderzoek verder bij de voorbereiding van invoering van de wijziging van de Jeugdwet met ingang van 2022. Door het uitstel van invoeringsdatum voor de wetswijziging WPB naar 1 januari 2022 hebben we daar wel langer de tijd voor.

Consequenties

Het onderzoek wordt uitgevoerd tussen 1 mei en 1 oktober 2020. Door dit onderzoek verwachten we een goed beeld te krijgen van WPB verrekeningen in de afgelopen 5 jaar. Daarmee krijgen we ook meer inzicht in een eventueel (financieel) effect van de wijziging van de Jeugdwet per 2022.

De voorbereidingen voor invoering wetswijziging per 1 januari 2022 hebben tot doel om:

- a) de huidige jongeren met jeugdhulp indien nodig over te dragen per 1-1-2022 op de vanaf dat moment financieel verantwoordelijke gemeente (andersom zullen wij ook vanuit andere gemeenten jeugdigen over kunnen krijgen), en
- b) vanaf 1-1-2022 het nieuwe WPB toe te passen op de nieuwe instroom én mutaties zoals verhuizingen.

De Wet wijziging woonplaatsbeginsel bepaalt dat jeugdigen van wie de woonplaats wijzigt door de inwerkingtreding van deze wet recht houden op maximaal één jaar hulp met dezelfde voorwaarden en tarieven als waar de vorige gemeente mee had ingestemd. Aanvullend wordt in een convenant geregeld dat indien na een jaar de door de vorige gemeente toegekende jeugdhulp nog niet is afgerond en er geen zorginhoudelijke redenen zijn om de jeugdhulp te wijzigen of stoppen, dezelfde hulp wordt voortgezet (conform motie Westerveld). Gemeenten mogen na dit jaar, onder de voorwaarde dat dezelfde hulp wordt voortgezet, wel nieuwe afspraken maken met zorgaanbieders. Het eerste jaar wordt dus wettelijk geregeld en het vervolg in het convenant.

Financiën

De kosten van het onderzoek komen ten laste van het budget voor jeugdhulp in de begroting 2020. De baten komen ten goede aan dit budget en zullen wij via de reguliere beleidscyclus verantwoorden. Op grond het vooronderzoek verwachten wij dat de financiële baten van het onderzoek hoger zullen zijn dan de lasten.

Vervolg

Na afronding van het onderzoek zullen wij u informeren over de uitkomsten.

Verder zetten we de voorbereidingen voor invoering van het nieuwe WPB vanaf 2022 voort.

Tot de invoering daarvan geldt het convenant dat de 42 jeugdregio's zélf hebben afgesloten om de grootste administratieve problemen van de huidige WPB bepaling op te lossen. Dit blijft zo totdat de wettelijke vereenvoudiging in de Jeugdwet ingaat.

In het convenant is afgesproken dat gemeenten bij onduidelijkheid over een gezag-kwestie met elkaar overleggen wie vanuit het woonplaatsbeginsel financieel verantwoordelijk is. Als uit het onderling

Datum 29 mei 2020

overleg tussen de gemeenten duidelijk is welke gemeente verantwoordelijk is, dan vindt eventueel een verrekening van de kosten tussen de gemeenten plaats.

Als gemeenten er onderling niet uitkomen, kunnen ze de vraag ter arbitrage voorleggen aan achtereenvolgens de VNG of de Geschillencommissie Sociaal Domein. De uitspraak van de VNG is een advies. Een uitspraak van de Geschillencommissie is (op basis van een door beide gemeenten te ondertekeningen arbitrage-verklaring) bindend.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Ingrid Geveke